

การค้นพบยารักษาโรคจิตเภทคลอโรโพรมาซีน

รศ.พ.อ.ดร.บพิตร กลางกัลยา

ถ้าจะนับว่ายาคั่วตัวใดมีส่วนสำคัญที่สุดในการจุดพลุให้เกิดวิชาจิตเภสัชวิทยา (psychopharmacology) คงต้องยกให้คลอโรโพรมาซีน แน่ละ ก่อนหน้านั้นมีการใช้ยาหลายชนิดที่มีผลต่อจิตประสาท เช่นการใช้ มอร์ฟีนแอมเฟตามีน ลิเทียม และการพบฤทธิ์ของ LSD เป็นต้น แต่ข้อบ่งใช้ของยาเหล่านี้ในผู้ป่วยจิตเวชก็ยังไม่ชัดเจน และในยุค ค.ศ.1940-1950 นั้น ก็มีแนวความคิดที่ขัดแย้งกันอยู่มาก มีกระแสต่อต้านว่าวัตถุหรือยาไม่ได้มีผลต่อจิต พวกที่ริเริ่มใช้ยาเพื่อมีผลต่อจิตจึงกลายเป็นพวกนอกกริยาไป เมื่อพิสูจน์ได้ว่าคลอโรโพรมาซีนมีผลต่อผู้ป่วยโรคจิตจริง จึงเป็นหลักฐานชิ้นสำคัญที่ทำให้มีการศึกษาผลของยาอื่นๆ ทางจิตเวชตามมา และขยายความรู้ทางจิตเภสัชวิทยาอย่างมากมาในเวลาเพียงไม่ถึง 50 ปี ถึงปัจจุบัน

ดังนั้นประวัติศาสตร์ของคลอโรโพรมาซีนจึงเป็นเรื่องที่ได้รับความสนใจ เพราะการจะให้เครดิตว่าใครบ้างเป็นผู้ที่ค้นพบยานี้จะต้องมีการตรวจสอบลำดับขั้นตอนให้ถูกต้อง

ยึดตามข้อเขียนของปรมาจารย์ทางจิตเภสัชวิทยา 2 ท่านตามที่อ้างไว้ท้ายนี้ (1, 2) สามารถลำดับเหตุการณ์สำคัญได้ดังนี้

- ระหว่าง ค.ศ.1940-1950 มีการใช้ยากลุ่ม phenothiazines เป็นยาฆ่าพยาธิ และเป็นยาด้านฮิสตามีน
- 1950 H. Laborit ศัลยแพทย์ ชาวฝรั่งเศส ใช้ยากลุ่มนี้คือ promethazine เป็นยาด้านฮิสตามีน เพื่อเสริมฤทธิ์กับยาสลบในการเตรียมผ่าตัดผู้ป่วย และได้เสนอไปยังบริษัทผู้ผลิตยา (Rhone- Poulenc) เพื่อขอให้สังเคราะห์ยากลุ่มนี้ที่มีผลกดสมองมากขึ้น
- 1950 P. Charpentier แห่งบริษัท Rhone-Poulenc สังเคราะห์ chlorpromazine (CPZ) (บางข้อมูลว่าสังเคราะห์หลายตัวไว้แล้วบางข้อมูลว่าสังเคราะห์ตามคำขอของ Laborit)
- 1951 ยาถูกส่งให้ Laborit ทดสอบผล ในขณะเดียวกันก็ถูกส่งให้แพทย์และจิตแพทย์อีกหลายกลุ่ม ทดสอบผลด้วย
- 1951 (ปลายปี) Sigwald & Bouttier รายงานผลทางจิตเวชของ CPZ P. Koetschet, S. Courvoisier ศึกษาพบผลทางจิตเวชของ CPZ แต่รายงานผลในปี 1953
- 13 ก.พ.1952 H. Laborit รายงานผลของ CPZ ว่ามีผล "detachment" พร้อมกับเสนอแนะว่าน่าจะมีที่ใช้ในผู้ป่วยจิตเวช ตีพิมพ์ใน Press Med. 60:206-208.